

МІНІСТЕРСТВО ОВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН
ІМ. Б.Д. ГАВРИЛИШИНА

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Директор навчально-наукового
 інституту міжнародних економічних
 відносин ім. Б.Д. Гаврилишина
 Івашук І.О.
 “ 30 ” _____ 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Перший проректор
 Шинкарик М.І.

 2019 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Директор ННІОТ
 Брич В.Я.
 “ 30 ” _____ 2019 р.

Р О Б О Ч А П Р О Г Р А М А

з дисципліни «Європейська регіональна політика»

Освітньо-кваліфікаційний рівень – магістр

Галузь знань 05 СОЦІАЛЬНІ ТА ПОВЕДІНКОВІ НАУКИ

Спеціальність 051 Економіка

Магістерська програма Міжнародна економіка

Кафедра міжнародної економіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	СРС (год.)	Разом (год.)	Екзамен, (сем.)
Денна	V	2	30	15	5	4	51	105	екзамен, 2
Заочна	V	3	12	6	-	-	87	105	екзамен, 4

30.08.2019

Тернопіль-ТНЕУ
2019

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки магістра галузі знань 05 “Соціальні та поведінкові науки”, спеціальності 051 «Економіка», затвердженої Вченою радою ТНЕУ (протокол №10 від 26.06.19 р.).

Робочу програму склали д.е.н., професор Савельєв Є.В., к.е.н., доцент Ліщинський І. О., д.е.н., доцент Лизун М. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародної економіки, протокол № 1 від 28.08.19 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор Куриляк В.Є. ВК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Економіка», протокол № 1 від 29.08.19

/ Керівник групи
забезпечення спеціальності / ВК
(підпис)

Козюк В. В.

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Європейська регіональна політика»**

1.1. Опис дисципліни “Європейська регіональна політика”

Дисципліна – Європейська регіональна політика	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS –3,5	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки
Кількість залікових модулів –4	Спеціальність 051 Економіка	Рік підготовки : Денна – 1 Заочна –2 Семестр: Денна – 2 Заочна –3,4
Кількість змістових модулів – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень - магістр	Лекції: Денна – 30 год. Заочна – 12 год. Практичні заняття: Денна – 15 год. Заочна – 6 год.
Загальна кількість годин – <u>105</u>		Самостійна робота: Денна – 55 год. (в т.ч. тренінг-4 год.) Заочна – 87 год. Індивідуальна робота (КПЗ) (денна) – <u>5 год.</u>
Тижневих годин – <u>7 год.</u>, з них аудиторних – <u>3 год.</u>		Вид підсумкового контролю - <u>екзамен</u>

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ.

2.1. Мета вивчення дисципліни.

Метою даної дисципліни є вивчення методології формування та практичної реалізації регіональної політики країн ЄС та вироблення на цій основі умінь вирішення стратегічних завдань регіонального розвитку, що необхідні фахівцям з міжнародної економіки.

2.2. Завдання вивчення дисципліни.

Завдання полягають у: дослідженні основних елементів, які одночасно відрізняють і об'єднують процеси глобалізації та регіоналізації; проведенні порівняльного аналізу кращих практик територіальних реформ у країнах ЄС; представленні загальної структури "Європа 2020", аналізі транскордонного співробітництва єврорегіонів на кордоні ЄС, визначенні ініціатив щодо створення кластерів в Україні, застосуванні досвіду впровадження NUTS в ЄС для України.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- вміти застосовувати локальний підхід регіональної політики ЄС

- вміння дійснювати аналіз ефективності реформ публічного сектору в сфері децентралізації та самоврядування;
- визначати перспективи та перешкоди в застосуванні європейської моделі регіональної політики;
- визначати можливості застосування успішного досвіду функціонування кластерів в країнах ЄС в Україні;
- здатність обирати оптимальну модель стимулювання депресивних регіонів.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення курсу "Європейська регіональна політика" передбачає наявність систематичних та ґрунтовних знань із суміжних курсів (стратегічний аналіз галузі, фінансовий менеджмент, управління людським капіталом), цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань.

2.5. Результати навчання.

- здатність до розробки стратегій територіального розвитку в Україні на основі досвіду країн ЄС, дослідження мотивів та можливостей створення кластерів, сприяння співпраці між ЄС та України.

3. ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «Європейська регіональна політика»

Змістовний модуль 1.

Тема 1. Діалектична єдність глобалізації та локалізації – аспект країн ЄС

Регіональні та місцеві аспекти глобалізації. Поняття глокалізації. Система регіональних наук. Теоретичні основи агломерації; локалізації та урбанізації; глобалізація, локалізація та особливості глокалізації; просторова фрагментація та фрагментація. "Думайте глобально, дійте локально" – країни ЄС.

Література: 1, 6 (3, 6)

Тема 2. Стратегічний менеджмент територіальних одиниць

Суть стратегічного управління. Основи стратегічного планування. Аналітична схема стратегічного планування. Генезис та сутність стратегічного планування в територіальних одиницях. Процес стратегічного управління: діагностика; SWOT аналіз; формулювання стратегічних цілей та оперативних цілей; реалізація стратегій та їх моніторинг. Специфіка застосування підходу стратегічного управління в державному секторі з особливим акцентом на територіальні одиниці.

Література: 4, 7 (2, 6)

Тема 3. Порівняльний аналіз територіальних реформ в ЄС

Територіальні перетворення в ЄС. Основні особливості державних стратегій територіальних реформ в ЄС. Порівняльний аналіз кращих практик територіальних реформ у країнах ЄС.

Література: 3,4,7 (2, 5)

Тема 4. Децентралізація та самоврядування як основа ефективних реформ публічного сектору – досвід ЄС та можливість його застосування в Україні

Визначення та ідея самоврядування. Диференціація органів місцевого самоврядування в Європі. Самоврядування як шлях до лібералізації та реальної демократизації політичного життя. Сучасні виклики територіальному розвитку в Європі на основі самоврядування.

Література: 3, 4, 20 (3, 12, 15)

Тема 5. Особливості регіональної політики в рамках Європейської стратегії 2020

Сутність та цілі Стратегії "Європа 2020". Інструменти досягнення стратегії "Європа 2020". Ключові позиції стратегії "Європа 2020". Територіальна програма Європейського Союзу 2020. Європейський політичний цикл. Інструменти та практика ЄС з регіонів та міст ЄС (інтелектуальне зростання, стале зростання). Регіональні показники; населення на конкретних територіях; показники за ступенем урбанізації відповідно до "Європа 2020".

Література: 3,4,18,19,20 (6,15)

Тема 6. Локальний підхід до регіональної політики ЄС

Роль міст та регіонів у сучасній економіці. Від місцевого та регіонального до територіального розвитку - генезис місцевого підходу. Адміністративні та функціональні територіальні одиниці як виклик для місцевих і регіональних політиків.

Література: 1,2, 7 (4,5,9)

Змістовний модуль 2.

Тема 7. Розміщення продуктивних сил в ЄС

Сутність агломерації. Торії промислового розташування. Аналіз виробничої активності в центрах ЄС. Центральні та центробіальні сили тяжіння для регіонів ЄС. Просторові ціни та вихід (просторові монополії, дуополії, олігополії).

Література: 2,5,17 (2,8,18)

Тема 8. Учасники, мережі і альянси розвитку територій

Форми побудови та розвитку відносин із зацікавленими сторонами з точки зору державної влади. Результати практичних досліджень, орієнтованих на формування та розвиток відносин із зацікавленими сторонами різних видів територій та областей (наприклад, розвиток туристичного напрямку, промислових парків, творчого міста тощо). Партнерство між різними зацікавленими сторонами та місцевими муніципалітетами Словацької Республіки.

Література: 5, 8, 19 (16,18)

Тема 9. Бізнес- кластери: історія успіху в країнах ЄС і перший досвід впровадження в Україні

Визначення, мотиви та класифікація кластерів. Ефективні кластери в ЄС. Ініціативи щодо створення кластерів в Україні. Перший український успішний кластер "Поділля Перший".

Література: 3, 7, 10 (10,12)

Тема 10. Мобільність громадян та розміщення домогосподарств в країнах ЄС

Визначення та характеристика ринків житла. Міграція та мобільність. Моделювання житлового місця та парадигми житлової мобільності. Вплив інтеграції до ЄС на міжнародні міграційні процеси. Аналіз крос- ЄС житлової мобільності.

Література: 1,2, 7 (4,5,9)

Тема 11. Міські агломерації у країнах ЄС

Урбанізація в ЄС: шаблони, проблеми та політика. Позиція міст ЄС серед міст світу. Роль великих міст ЄС в економічному управлінні (генерація ВВП, штаб-квартира компаній, продуктивність бірж та ін.).

Література: 3,4,8 (12, 15)

Тема 12. «Зростання креативного класу» в ЄС

Концепція творчого класу. Міста мистецтв у ЄС: Прага, Краків, Будапешт. Постіндустріальний розвиток територіальних комплексів.

Література: 1,4,8 (12,14)

Тема 13. Транскордонна співпраця країн ЄС та України

Обмеження в регіональній інтеграції ЄС -Україна. Рівні транскордонного співробітництва. Транскордонне співробітництво євро регіонів на кордоні ЄС. Слабкі сторони та загроза транскордонної співпраці ЄС -Ukraine.

Література: 1,4, 6 (8, 12)

Тема 14. Моделі стимулювання депресивних регіонів у ЄС

Конвергенція та розбіжність регіонів ЄС. Депресивні регіони у ЄС (невдачі ринку праці та капіталу, невдачі координації). Інструменти подолання депресії (інфраструктура макрорівня, освіта та тренінги, поліпшення бізнес-клімату, субсидії фірми).

Література: 2, 6,16 (7, 10)

Тема 15. Розвиток стратегій територіального розвитку в Україні на основі досвіду країн ЄС

Перспективи та перешкоди в застосуванні європейської моделі у стратегія територіального розвитку. Досвід впровадження NUTS в ЄС для України. Проблеми впровадження NUTS у Тернопільській області.

Література: 5, 8, 9 (10,12)

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ
дисципліни «Європейська регіональна політика»
денна форма навчання

	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Діалектична єдність глобалізації та локалізації – аспект країн ЄС	2	1	5		Опитування
Тема 2. Стратегічний менеджмент територіальних одиниць	2	1	5		Опитування
Тема 3. Порівняльний аналіз територіальних реформ в ЄС	2	1	5	1	Опитування
Тема 4. Децентралізація та самоврядування як основа ефективних реформ публічного сектору – досвід ЄС та можливість його застосування в Україні	2	1	5		Опитування
Тема 5. Особливості регіональної політики в рамках Європейської стратегії 2020	2	1	5	1	Опитування
Тема 6. Локальний підхід до регіональної політики ЄС	2	1	6		Опитування, Модуль №1
Змістовий модуль 2.					
Тема 7. Розміщення продуктивних сил в ЄС	2	1	6	1	Опитування
Тема 8. Учасники, мережі і альянси розвитку територій	2	1	6		Опитування
Тема 9. Бізнес- кластери: історія успіху в країнах ЄС і перший досвід впровадження в Україні	2	1	6		Опитування
Тема 10. Мобільність громадян та розміщення домогосподарств в країнах ЄС	2	1	6	1	Опитування
Тема 11. Міські агломерації у країнах ЄС	2	1	6		Опитування
Тема 12. «Зростання креативного класу» в ЄС	2	1	6		Опитування
Тема 13. Транскордонна співпраця країн ЄС та України	2	1	6	1	Опитування
Тема 14. Моделі стимулювання депресивних регіонів у ЄС	2	1	6		Опитування
Тема 15. Розвиток стратегій територіального розвитку в Україні на основі досвіду країн ЄС	2	1	6		Опитування
Разом	30	15	85 (вкл. 4 год. тренінг)	5	Екзамен

заочна форма навчання

	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи
Змістовий модуль 1.				
Тема 1. Діалектична єдність глобалізації та локалізації – аспект країн ЄС	1	1	6	Опитування
Тема 2. Стратегічний менеджмент територіальних одиниць			6	Опитування
Тема 3. Порівняльний аналіз територіальних реформ в ЄС	1		6	Опитування
Тема 4. Децентралізація та самоврядування як основа ефективних реформ публічного сектору – досвід ЄС та можливість його застосування в Україні	1	2	6	Опитування
Тема 5. Особливості регіональної політики в рамках Європейської стратегії 2020	1		6	Опитування
Тема 6. Локальний підхід до регіональної політики ЄС	1		6	Опитування
Змістовий модуль 2.				
Тема 7. Розміщення продуктивних сил в ЄС	1	1	6	Опитування
Тема 8. Учасники, мережі і альянси розвитку територій	1		6	Опитування
Тема 9. Бізнес- кластери: історія успіху в країнах ЄС і перший досвід впровадження в Україні	1		6	Опитування
Тема 10. Мобільність громадян та розміщення домогосподарств в країнах ЄС	1		5	Опитування
Тема 11. Міські агломерації у країнах ЄС	1	1	6	Опитування
Тема 12. «Зростання креативного класу» в ЄС			5	Опитування
Тема 13. Транскордонна співпраця країн ЄС та України	1	1	6	Опитування
Тема 14. Моделі стимулювання депресивних регіонів у ЄС			5	Опитування
Тема 15. Розвиток стратегій територіального розвитку в Україні на основі досвіду країн ЄС	1		6	Опитування
Разом	12	6	87	Екзамен

5. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.

Практичне заняття 1. Діалектична єдність глобалізації та локалізації. Стратегічний менеджмент територіальних одиниць.

Мета: вивчити теоретичні основи локалізації та урбанізації та базові елементи стратегічного менеджменту територіальних одиниць.

1. Регіональні та місцеві аспекти глобалізації.

2. Теоретичні основи агломерації; локалізації та урбанізації.
 3. Глобалізація, локалізація та особливості глокалізації.
 4. Просторова фрагментація та фрагментація.
 5. Аналітична схема стратегічного планування.
 6. Генезис та сутність стратегічного планування в територіальних одиницях.
 7. Процес стратегічного управління: діагностика; SWOT аналіз; формулювання стратегічних цілей та оперативних цілей; реалізація стратегій та їх моніторинг.
 8. Специфіка застосування підходу стратегічного управління в державному секторі з особливим акцентом на територіальні одиниці.
- Література: 1, 6 (3,1 6),4, 7 (12, 6)

Практичне заняття 2. Порівняльний аналіз територіальних реформ в умовах трансформаційних стратегій країн ЄС. Децентралізація та самоврядування як основа ефективних реформ публічного сектору – досвід ЄС та можливість його застосування в Україні.

Мета: вміти аналізувати територіальних реформ в умовах трансформаційних стратегій

1. Моделі трансформації країн ЄС.
2. Територіальні аспекти чеської неоліберальної стратегії трансформації. Територіальні аспекти стратегії перетворення Словаччини після Оксамитової революції.
3. Визначення та ідея самоврядування. Диференціація органів місцевого самоврядування в Європі.
4. Самоврядування як шлях до лібералізації та реальної демократизації політичного життя.
5. Література: 1,4,20 (2, 5), 3,4,19 (2, 5)

Практичне заняття 3. Особливості регіональної політики країн ЄС в рамках Європейської стратегії 2020. Локальний підхід до регіональної політики ЄС.

Мета: вивчити досвід ведення регіональної політики в ЄС

1. Сутність та цілі Стратегії "Європа 2020". Інструменти досягнення стратегії "Європа 2020".
 2. Ключові позиції стратегії "Європа 2020". Територіальна програма Європейського Союзу 2020. Європейський політичний цикл.
 3. Інструменти та практика ЄС з регіонів та міст ЄС (інтелектуальне зростання, стале зростання). Регіональні показники; населення на конкретних територіях; показники за ступенем урбанізації у ЄС відповідно до "Європа 2020".
 4. Роль міст та регіонів у сучасній економіці. Від місцевого та регіонального до територіального розвитку - генезис місцевого підходу.
- Література: 3, 4, 6 (3, 12, 15), 3,4,6 (6,15)

Практичне заняття 4. Розміщення продуктивних сил ЄС. Учасники, мережі і альянси розвитку територій.

Мета: проаналізувати виробничої активності в центрах ЄС

1. Адміністративні та функціональні територіальні одиниці як виклик для місцевих і регіональних політиків.
2. Сутність агломерації. Теорії промислового розташування.
3. Аналіз виробничої активності в центрах ЄС. Центральні та центробіальні сили тяжіння для регіонів ЄС.
4. Просторові ціни та вихід (просторові монополії, дуополії, олігополії).
5. Форми побудови та розвитку відносин із зацікавленими сторонами з точки зору державної влади.
6. Результати практичних досліджень, орієнтованих на формування та розвиток відносин із зацікавленими сторонами різних видів територій та областей (наприклад, розвиток туристичного напрямку, промислових парків, творчого міста тощо).

Література: 1,2, 7 (4,5,9), 2,5,6 (2,8,18)

Практичне заняття 5. Бізнес- кластери: історія успіху в країнах ЄС і перший досвід впровадження в Україні. Мобільність громадян та розміщення домогосподарств в країнах ЄС.

Мета: вивчити мотиви та можливості створення кластерів

1. Партнерство між різними зацікавленими сторонами та місцевими муніципалітетами Словацької Республіки.
2. Визначення, мотиви та класифікація кластерів.
3. Ефективні кластери в ЄС.
4. Ініціативи щодо створення кластерів в Україні. Перший український успішний кластер "Поділля Перший".

Література: 5, 8, 9 (16,18), 3, 7, 10 (10,12)

Практичне заняття 6. Міські агломерації у країнах ЄС. Зростання креативного класу» в ЄС.

Мета: вивчити вплив інтеграції до ЄС на міжнародні міграційні процеси

1. Визначення та характеристика ринків житла. Міграція та мобільність. Моделювання житлового місця та парадигми житлової мобільності.
2. Вплив інтеграції до ЄС на міжнародні міграційні процеси.
3. Урбанізація в ЄС: шаблони, проблеми та політика.
4. Позиція міст ЄС серед міст світу. Роль великих міст ЄС в економічному управлінні (генерація ВВП, штаб-квартира компаній, продуктивність бірж та ін.).
5. Концепція творчого класу.
6. Постіндустріальний розвиток територіальних комплексів.

Література: 1,2, 7 (4,5,9), 3,4,8 (12, 15)

Практичне заняття 7. «Транскордонна співпраця країн ЄС та України. Моделі стимулювання депресивних регіонів у ЄС.

Мета: вміти визначати слабкі та сильні сторони транскордонної співпраці ЄС -Ukraine

1. Рівні транскордонного співробітництва.
2. Транскордонне співробітництво єврорегіонів на кордоні ЄС.
3. Слабкі сторони та загроза транскордонної співпраці ЄС -Ukraine.
4. Конвергенція та розбіжність регіонів ЄС.
5. Депресивні регіони у ЄС (невдачі ринку праці та капіталу, невдачі координації).
6. Інструменти подолання депресії (інфраструктура макрорівня, освіта та тренінги, поліпшення бізнес-клімату, субсидії фірми).

Література: 1,4,8 (12,14), 1,4, 6 (8, 12)

Практичне заняття 8 . Розвиток стратегій територіального розвитку в Україні на основі досвіду країн ЄС.

Мета: формувати стратегії територіального розвитку в Україні

1. Досвід впровадження NUTS в ЄС для України.
2. Взаємовигідні відносини в форматі "Україна - ЄС".
3. Проблеми впровадження NUTS у Тернопільській області.

Література: 2, 6 (7, 10), 5, 8, 9 (10,12)

6. КОМПЛЕКСНЕ ІНДИВІДУАЛЬНО-ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ.

Виконання індивідуальної роботи полягає у написанні науково-дослідних робіт, примірні теми яких додаються. Метою індивідуальної роботи є глибоке вивчення найбільш актуальних проблем та напрямків регіонального розвитку різних країн світу. Критеріями оцінки є продемонстровані студентами вміння:

- опрацювати широкий спектр спеціальних літературних джерел
- розуміти сучасні (новітні) концептуальні підходи до формування ефективних стратегій розвитку
- робити ґрунтовні висновки стосовно перспектив розвитку світогосподарських явищ і процесів
- адаптувати опрацьований матеріал до відповідних наявних і перспективних проблем регіонального економічного розвитку України
- лаконічно формулювати думки, належним чином оформляти роботу, проявляючи творчий підхід у поданні матеріалу.

Суть написання КПЗ полягає у дослідженні соціально-економічного розвитку окремої країни за наступним планом:

1. Аналіз основних показників регіонального розвитку.
2. Вивчення напрямів макроекономічної політики.
3. Оцінка наявних стратегій територіального розвитку та виявлення проблем їх впровадження.

4. Співпраця з міжнародними організаціями в контексті регіонального економічного розвитку.
5. Інтеграційна стратегія розвитку країни до ЄС.
6. Бачення майбутньої стратегії територіального розвитку та ключових елементів регіональної політики.

7.ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ.

Організація самостійної роботи студентів вимагає особливої уваги, тому, що частина питань кожної теми виноситься на самостійне вивчення студентами. Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених кафедрою для вивчення навчальної дисципліни. Методичні матеріали передбачають можливість проведення самоконтролю (питання, тестування) з боку студента. Самостійна робота над засвоєнням дисципліни може виконуватися у читальних залах університету, навчальних кабінетах та комп'ютерних лабораторіях, в домашніх умовах. Кафедра забезпечує консультації з окремих найскладніших тем курсу. Викладачі кафедри здійснюють також поточний і підсумковий контроль та аналізують результати самостійної роботи студента.

Навчальний матеріал, передбачений для засвоєння під час самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальними матеріалами, який опрацьовується на навчальних заняттях.

Самостійна робота студентів

Тема	Перелік питань	Денна/ Заочна форма (год.)
Тема 1. Діалектична єдність глобалізації та локалізації – аспект країн ЄС	Регіональні та місцеві аспекти глобалізації. Поняття глокалізації. Система регіональних наук. Теоретичні основи агломерації; локалізації та урбанізації; глобалізація, локалізація та особливості глокалізації; просторова фрагментація та фрагментація. "Думайте глобально, дійте локально" – країни ЄС.	5/6
Тема 2. Стратегічний менеджмент територіальних одиниць	Суть стратегічного управління. Основи стратегічного планування. Аналітична схема стратегічного планування. Генезис та сутність стратегічного планування в територіальних одиницях. Специфіка застосування підходу стратегічного управління в державному секторі з особливим акцентом на територіальні одиниці.	5/6
Тема 3. Порівняльний аналіз територіальних реформ в ЄС	Територіальні перетворення в ЄС. Основні особливості державних стратегій територіальних реформ в ЄС. Порівняльний аналіз кращих практик територіальних реформ у країнах ЄС.	5/6
Тема 4. Децентралізація та самоврядування як	Визначення та ідея самоврядування. Диференціація органів місцевого самоврядування в Європі. Самоврядування як шлях до лібералізації та	5/6

основа ефективних реформ публічного сектору – досвід ЄС та можливість його застосування в Україні	реальної демократизації політичного життя. Сучасні виклики територіальному розвитку в Європі на основі самоврядування.	
Тема 5. Особливості регіональної політики в рамках Європейської стратегії 2020	Сутність та цілі Стратегії "Європа 2020". Інструменти досягнення стратегії "Європа 2020". Ключові позиції стратегії "Європа 2020". Територіальна програма Європейського Союзу 2020. Європейський політичний цикл. Інструменти та практика ЄС з регіонів та міст ЄС (інтелектуальне зростання, стале зростання). Регіональні показники; населення на конкретних територіях; показники за ступенем урбанізації відповідно до "Європа 2020".	5/6
Тема 6. Локальний підхід до регіональної політики ЄС	Роль міст та регіонів у сучасній економіці. Від місцевого та регіонального до територіального розвитку - генезис місцевого підходу. Адміністративні та функціональні територіальні одиниці як виклик для місцевих і регіональних політиків.	6/6
Тема 7. Розміщення продуктивних сил в ЄС	Сутність агломерації. Торії промислового розташування. Аналіз виробничої активності в центрах ЄС. Центральні та центробіальні сили тяжіння для регіонів ЄС. Просторові ціни та вихід (просторові монополії, дуополії, олігополії).	6/6
Тема 8. Учасники, мережі і альянси розвитку територій	Форми побудови та розвитку відносин із зацікавленими сторонами з точки зору державної влади. Результати практичних досліджень, орієнтованих на формування та розвиток відносин із зацікавленими сторонами різних видів територій та областей	6/6
Тема 9. Бізнес-кластери: історія успіху в країнах ЄС і перший досвід впровадження в Україні	Визначення, мотиви та класифікація кластерів. Ефективні кластери в ЄС. Ініціативи щодо створення кластерів в Україні. Перший український успішний кластер "Поділля Перший".	6/6
Тема 10. Мобільність громадян та розміщення домогосподарств в країнах ЄС	Визначення та характеристика ринків житла. Міграція та мобільність. Моделювання житлового місця та парадигми житлової мобільності. Вплив інтеграції до ЄС на міжнародні міграційні процеси. Аналіз крос- ЄС житлової мобільності.	6/5
Тема 11. Міські агломерації у країнах ЄС	Урбанізація в ЄС: шаблони, проблеми та політика. Позиція міст ЄС серед міст світу. Роль великих міст ЄС в економічному управлінні.	6/6
Тема 12. «Зростання креативного класу» в ЄС	Концепція творчого класу. Міста мистецтв у ЄС: Прага, Краків, Будапешт. Постіндустріальний розвиток територіальних комплексів.	6/5
Тема 13. Транскордонна співпраця країн ЄС та України	Обмеження в регіональній інтеграції ЄС -Україна. Рівні транскордонного співробітництва. Транскордонне співробітництво єврорегіонів на кордоні ЄС. Слабкі сторони та загроза	6/6

	транскордонної співпраці ЄС -Ukraine.	
Тема 14. Моделі стимулювання депресивних регіонів у ЄС	Конвергенція та розбіжність регіонів ЄС. Депресивні регіони у ЄС (невдачі ринку праці та капіталу, невдачі координації).	6/5
Тема 15. Розвиток стратегій територіального розвитку в Україні на основі досвіду країн ЄС	Досвід впровадження NUTS в ЄС для України. Проблеми впровадження NUTS у Тернопільській області.	6/6
Всього		85/87

8. ТРЕНІНГ ДО ДИСЦИПЛІНИ

Розв'язання кейсу щодо розробки ефективної регіональної політики. Підготовка аналітичного звіту, що повинна містити такі складові:

- визначення пріоритетів реалізації регіональної політики;
- розробка механізму реалізації регіональної політики;
- виявлення взаємозв'язку та протиріч між тактичними та стратегічними пріоритетами державних економічних заходів;
- визначення ступеня впливу регіональної економічної політики на мотивацію та результати економічної діяльності
- пропозиції студента щодо адаптації світового досвіду до впровадження інноваційних стратегій регіонального розвитку для вирішення проблем економічного розвитку обраної країни.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ ТА МЕТОДИ ДЕМОНСТРУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

У навчальному процесі застосовуються: лекції, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших ТЗН; практичні заняття, в тому числі у комп'ютерному класі; індивідуальні заняття; самостійна робота під керівництвом викладача; робота в Інтернет; виконання КППЗ у формі написання та захисту реферату.

10. КРИТЕРІЇ, ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

В процесі вивчення дисципліни «Європейська регіональна політика» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- поточне тестування та опитування;
- підсумкове тестування по кожному змістовому модулю;
- ректорська контрольна робота;
- оцінювання виконання КППЗ;
- підсуковий екзамен.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Європейська регіональна політика» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Методи оцінювання

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ, враховуючи поточне опитування)	Заліковий модуль 4 (письмовий екзамен)	Разом
20	20	20	40	100
Тижень (8)	Тижень (15)	Тижень (15)		

Методи оцінювання ФМБМ

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

11. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	№1-16
2.	ПК, ноутбуки з підключенням мережі Інтернет	№ 4,6,7,15

ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Vanhove, N. (2018). Regional policy: A European approach. Routledge.
2. Bachtler, J., & Mendez, C. (2016). EU Cohesion Policy and European integration: The dynamics of EU budget and regional policy reform. Routledge.
3. Pinder, D. (2017). Regional economic development and policy: Theory and practice in the European Community. Routledge.
4. McCann, P. (2015). The regional and urban policy of the European Union: Cohesion, results-orientation and smart specialisation. Edward Elgar Publishing.
5. Innovative Strategies of Territorial Development of V4: Experience for Ukraine / Y. Savelyev, I. Lishchynskyy, M. Lyzun, K. Borsekova, M. Sokołowicz, K. Vitališova. – Ternopil: Terno-graf, 2016. 216 p.
6. Europe 2020 Strategy [Text]. (n.d.). Retrieved 29 June 2019, from European Commission—European Commission website: <https://ec.europa.eu/info/>

business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_en

7. European Commission. (2016). State of European Cities Report: Cities leading the way to a better future. Retrieved 18 August 2019, from https://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2016/10/20-10-2016-state-of-european-cities-report-cities-leading-the-way-to-a-better-future

8. Faludi, A. (2008). *European spatial research and planning*. Lincoln Institute of Land Policy Cambridge, MA.

9. Fritsch, M. (2013). *Handbook of research on entrepreneurship and regional development: National and regional perspectives*. Edward Elgar Publishing.

10. Lang, T., Henn, S., Ehrlich, K., & Sgibnev, W. (2015). *Understanding Geographies of Polarization and Peripheralization: Perspectives from Central and Eastern Europe and Beyond*. Springer.

11. Lishchynskyy, I., Savelyev, Y., Lyzun, M., Borseková, K., Vitálišová, K., Sokołowicz, M., & Kurylyak, Y. (2016). *Innovative Strategies of Territorial Development of V4: Experience for Ukraine. Textbook*. Ternopil: Terno-graf.

12. Medeiros, E. (2018). *Territorial cohesion: Urban dimension*. New York, NY: Springer Berlin Heidelberg.

13. Nabielek, K., Hamers, D. A. F., & Evers, D. V. H. (2016). *Cities in Europe: Facts and Figures on Cities and Urban Areas*. PBL.

14. Nijkamp, P., & Abreu, M. A. (2009). *Regional development theory*. Vrije Universiteit, Faculty of Economics and Business Administration.

15. Sokołowicz, M., & Lishchynskyy, I. (2018). Are Poland and Ukraine Gravity Centres for Each Other? Study on the Labour Migration Patterns. *Comparative Economic Research*, 21(1), 45–65. <https://doi.org/10.2478/cer-2018-0003>

16. Territorial Agenda of the European Union 2020. (2011). Retrieved 14 August 2019, from https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/publications/communications/2011/territorial-agenda-of-the-european-union-2020

17. The Urban Agenda for the EU. (n.d.). Retrieved 15 August 2019, from https://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/themes/urban-development/agenda/

18. URBACT III operational programme. European regional development fund 2014–2020. (n.d.). Retrieved 6 November 2019, from https://ec.europa.eu/regional_policy/en/atlas/programmes/2014-2020/czechia/2014tc16fir003

19. Мельничук, А., & Остапенко, П. (2016). *Децентралізація влади: Реформа №1 [аналітичні записки]*. –К.: ЦОП «Глобус» ФОП Кравченко Я.О. – 2016. –35 с.

20. Рада Європи. (1985). Європейська Хартія місцевого самоврядування. Retrieved 17 July 2019, from Законодавство України website: https://zakon.rada.gov.ua/go/994_036